

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2020. GODINU

Članovi Hrvatskog helsinškog Odbora za ljudska prava :

1. Ivan Zvonimir Čičak, predsjednik Odbora
2. Tvrtko Barun, podpredsjednik Odbora
3. Ana Bajić Lukačević, rizničarka Odbora
4. Augustin Bašić, glasnogovornik Odbora

Izvršni Odbor:

1. Bruno Čavić,
2. Jadranko Črnko
3. Nenad Fabijanić
4. Mladen Maloča
5. Katarina Pavičić Dokoza
6. Evelin Tonković

Preostali članovi/ice:

1. Lamija Alili, članica
2. Zlatko Mateša, član
3. Miomir Matulović, član
4. Almira Osmanović, članica
5. Mijo Pavić, član
6. Goran Šimić, član
7. Zvonimir Šikić, član
8. Ivana Tucak- članica
9. Vesna Ivanović- članica
10. Sunčica Knezić- članica

1. Sažetak

Hrvatski helsinški odbor za ljudska prava (HHO) je nevladina, neprofitna, nestranačka i neovisna udruga hrvatskih građana i građanki za zaštitu, promicanje i razvoj ljudskih prava u Republici Hrvatskoj.

HHO od osnutka, 1993. kontinuirano radi na području direktne zaštite temeljnih ljudskih prava i građanskih sloboda. Svrha i programsko područje djelovanja udruge su :

:

- podržavati, promicati, ostvarivati i publicirati načela završnog akta Konferencije o sigurnosti i suradnji u Europi (Helsinški završni dokument), potpisanog u Helsinkiju 1. kolovoza 1975. godine, te pratećih dokumenata Konferencije za sigurnost i suradnju u Europi; promicati načela Ujedinjenih naroda vezanih za ljudska prava, te u djelo provoditi dokumente Vijeća Europevezane uz afirmaciju ljudskih prava
- podržavati razvoj demokratskih ustanova, promicati vladavinu prava i ljudskih prava
- djelovati temeljem europskih konvencija i pratiti te promicati načela Vijeća Europe u tom segmentu

Tijekom 2020. godine HHO je objavio 3 izjave koje, su po mišljenju Odbora, upućivale na značajne društvene probleme i kršenja ljudskih prava. Tijekom 2020. godine održane su 4 sjednice Plenarnog skupa HHO-a i jedna sjednica Izvršnog Odbora HHO-a.

Odbor je u 2020. godini brojao 18 članova, a odlukom Plenarnog skupa u Odbor su kao nove članice primljene gosp. Vesna Ivanović, (18.9.2020.), te gosp. Sunčica Knezić, (18.9.2020.), tako da Odbor sada broji 20 članova.

Djelatnost Odbora bila je značajno narušena potresom, ali još i više pandemijom koronavirusa, tako da je bilo vrlo teško održavati sjednice Odbora s punim kvorumom, a pogotovo s obzirom na činjenicu da tri člana i jedna članica žive izvan Zagreba - Evelin Tonković, bivši zamjenik ministra unutrašnjih poslova, Mijo Pavić, književni prevoditelj (Split), prof. dr. Miomir Matulović, sveučilišni profesor na Pravnom fakultetu u Rijeci, te prof. dr. Ivana Tucak, sveučilišna profesorica na Pravnom fakultetu u Osijeku.

15.9. 2020 HHO je objavio izjavu vezanu uz djelovanje Ustavnog suda i napade na njega vezane uz stav Suda o Covidu-19. Provjerom datuma i dokumenata ustanovili smo da je Sud ustvari promptno reagirao, čak mimo uobičajenih rokova, pa je time prestala polemika i napadi na Ustavni sud.

Dana 19.10. 2020. objavili smo izjavu o „pucnjima na Vladu RH “ i upozorili na prejudiciranje nazivanja tog čina terorističkim, a uz to smo upozorili na neprihvatljivost međusobne komunikacije od strane predstavnika vlasti.

Izjavu o virusu Covid-19 objavili smo 25.11.2020 upozorivši da je „svako ograničenje ljudskih prava „ normirano ne samo međunarodnim dokumentima, nego i hrvatskim Ustavom i zakonima. Već tada upozorili smo na opasnost od „represivnih “mjera javne

vlasti s obzirom da veliki broj građana smatra svojim ustavnim pravom ne poštivati mjere nadležnih institucija, a pogotovo su odbijali najave obveznog cijepljenja.

Odbor je pripremio i izjavu o pokretanju „procesa pomirenja“ koju je pokrenula aktualna vlast zajedno sa predstavnicima srpske manjine, na dan obilježavanja Oluje. Međutim, pošto nije postignut konsenzus članova o toj izjavi, istu nismo ni objavili. Odbor naime izbjegava objaviti one izjave koje dijele članove Odbora, pa se mukotrpnim radom nastoji postići suglasnost o našim izjavama s obzirom na činjenicu da one imaju odjek u Hrvatskoj, a i izvan njenih granica.

Uže čelništvo HHO-a sastalo se početkom rujna izvan prostorija Odbora i tada su u 10 točaka popisane obveze članova kao i plan rada. Također, raspravljano je o mogućim kandidaturama naših članove za pojedina saborska tijela, kao i rasprava o predsjedničkim sjednicama Odbora.

Članovi Odbora nakon sjednice koja je održana 30.9.2020 donijeli su odluku da se do daljnjega odgode sve sjednice i zajednički sastanci, pa čak i oni koji su se održavali izvan prostorija Odbora.

18.10.2020 god donijeli odluku o odgađanju svih sjednica i sastanaka poštujući mjere stožera. Kolegica i zaposlenica Odbora Ana Pintarić i ja, dolazili smo u ured 3 puta tjedno obavljajući tekuće poslove.

Za početak prošle godine bila je predviđena svečana dodjela nagrada za ljudska prava za 2019. (koja je prethodno odgođena zbog održavanja izbora, a potom zbog korone,) koja se dodjeljuje oko 10. prosinca obilježavajući tako dan donošenja Povelje o ljudskim pravima. Međutim, zbog komplikacija vezanih uz koronu i tada uvedenih mjera, nismo uspjeli početkom veljače dodijeliti nagrade. Predsjednik Republike Zoran Milanović prihvatio je pokroviteljstvo ove svečanosti, no zbog svih dobro poznatih okolnosti morat će se pričekati bolja vremena.

Aktivnost Odbora bila je otežana s obzirom na činjenicu da je predsjednik Odbora obolio od jake viroze, a potom i od korone, te je završio 10 dana na kisiku u bolnici Fran Mihaljević. U to vrijeme, temeljem ovlasti za zastupanje Odbora, dužnost zastupanja Odbora prenesena je na Tvrtka Baruna u skladu sa Statutom, zlu ne trebalo.

Imali smo pripremljene još dvije izjave, međutim, to je odgođeno zbog navedenih razloga. Profesorica Ivana Tucak koncem godine objavila je veliki intervju u kojem govori o problemu Covid-19 i ljudskih prava, te je u njima iznijela stajališta Odbora. Aktivnosti pojedinih članova/ica vezanih uz ljudska prava smatraju se dijelom platforme ovog odbora.

Bez obzira na ograničenja, djelovali smo i angažirali se u sprečavanju brojnih slučajeva kršenja ljudskih prava. Riječ je o 100-njak slučajeva, za koja smo dobivali upozorenja bilo mailom, telefonom ili osobno u Uredu.

Bez obzira na ograničenja, posebno smo se aktivirali u slučaju Senade Šečić, samohrane majke, Romkinje koja je već godinama živjela u „atmosferi potresa“, što je moguće i vidjeti u preslici predstavke (Senada je nepismena) koju je HHO-u uputila skupina građana sa

Martinovke koji su se brinuli o njoj i njeno četvero djece (od njih 6). Nakon konzultacija i razgovora s pok. gradonačelnikom Milanom Bandićem 30. prosinca 2020, obećano je da će se njen problem riješiti po hitnoj proceduri, budući bitka za njen smještaj u advekatan prostor traje dugi niz godina. Napominjemo da je slučaj riješen, te su u veljači 2021. godine gospođa Senada i njena djeca dobili stan u Odranskoj ulici. Danas mjena djeca, zahvaljujući i naporima HHO-a, pohađaju školu Tin Ujević u Koturaškoj ulici i dobri su učenici.

Već duže vrijeme u javnom je fokusu rasprava o ograničenju medijskih sloboda i slobode govora. Predsjednik Odbora dao je izjavu za portal Direktno o sužavanju prostora slobode, u kojem je iznio stajališta Odbora zalažući se za povećanje prostora medijskih sloboda, a protiv sve jasnije „tihe, javne cenzure u medijima.“

Što se tiče rada samog Odbora, njegov je rad dosta ograničen rigoroznim Statutom koji traži formalnu nazočnost članova Odbora prilikom donošenja odluka i glasanju o njima. Čim nam se pruži prilika, održat ćemo Plenarni sastanak Odbora na kojem bi u skladu s praksom institucija Europske Unije bilo omogućeno glasovanje elektronskim putem, osim kad je riječ o promjeni Statuta i sličnih odluka bitnih za djelovanje Odbora.

Pritom je potrebno istaći da ukoliko je samo jedan član Odbora ili komisije protiv, mora se održati neposredan sastanak članova na kojem se glasa prema Statutu. Odbor je do sada usklađivao svoje izjave za javnost elektronskim putem s time da je odlučivala većina članova, bilo cijelog Odbora ako se radilo o izjavi Odbora, ili odlukom 6 članova Izvršnog Odbora, ako se radilo o izjavi Izvršnog Odbora. Usprkos nabrojenim problemima vezanim uz rad Odbora, održana je sjednica Izvršnoga odbora 14. veljače, a potom 4. travnja, o čemu su sačinjeni i zapisnici. 15. svibnja održan je Plenarni skup na kojem su izabrani i predsjednik, potpredsjednik, rizničarka i ostali članovi Izvršnog odbora.

Za predsjednika Odbora na rok od dvije godine izabran je Ivan Zvonimir Čičak. Za potpredsjednika Odbora izabran je Tvrtko Barun. Za rizničarku Odbora izabrana je Ana Lukačević, za glasnogovornika Odbora izabran je Augustin Bašić. Za preostale članove Izvršnog Odbora izabrani su: Bruno Čavić, Jadranko Črnko, Nenad Fabijanić, Mladen Maloča, Katarina Pavičić Dokoza i Evelin Tonković. Odbor je na toj sjednici posebno izrazio zadovoljstvo što nisu u djelo provedene odluke vlade za kontrolu mobitela pojedinih osoba o čemu smo pripremali izjavu.

Sljedeći Plenarni skup svih članova održan je 10. lipnja 2020. Sačinjen je zapisnik, između ostaloga donesena je odluka o zapošljavanju pravnice Ane Pintarić u uredu HHO-a na pola radnog vremena. Uz to, Odbor je raspravljao o pozdravu „Za dom spremni“ a vezano uz slučaj Thompson i odluke pojedinih institucija u Republici Hrvatskoj. Odbor je održao sjednicu Plenarnog skupa 11.9. 2020 i opet je razgovarao o temi pomirenja (od Oluje do Varivoda) kao i o pripremi za moguće uručenje nagrade HHO-a.

Na sjednici održanoj 30. rujna Odbor je raspravljao o donošenju Zakona o neradnoj nedjelji sa stajališta ljudskih prava bez uplitanja u ideološke i svjetonazorske argumente. Odbor je odlučio načelno podržati neradnu nedjelju, a modalitete prepustiti Vladi i Saboru. U suradnji s Vijećem za elektronske medije Odbor je održao okrugli stol pod naslovom „Predrasuda, mržnja i izazovi u društvu i vjerskim zajednicama među mladima“. Bilo je to u listopadu 2019

godine, a, s obzirom na uspješnost tog okruglog stola, odlučeno da se u suradnji s Vijećem za elektroničke medije nastavi sa okruglim stolovima sa sličnom tematikom.

Što se tiče okruglih stolova, Odbor je planirao više njih ali s obzirom na situaciju s koronom i posljedicama potresa, to je jednostavno u postojećim okolnostima nije bilo moguće realizirati.